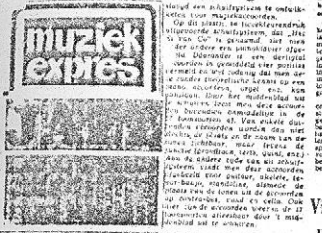

Het Ei van Co

Duizenden accoorden in één oogopslag

Muzikaal ei van Co

Van het ene verspreiden... Het Ei van Co... Muzikaal ei van Co... Duizenden accoorden in één oogopslag...

BOEKBESPREKING

HET EI VAN CO, Muziek. Het Ei van Co... Duizenden accoorden in één oogopslag... Het Ei van Co... Muzikaal ei van Co...

Populaire klassiek

Het Ei van Co... Muzikaal ei van Co... Duizenden accoorden in één oogopslag... Het Ei van Co... Muzikaal ei van Co...

Het Ei van Columbus

Een Haagse uitvinder lost akkoordproblemen op

JAREN VAN voorbereiding heeft het bureau van de Haagse Dons Town... Het Ei van Columbus... Een Haagse uitvinder lost akkoordproblemen op... Duizenden accoorden in één oogopslag...

Voor muziek: 'Het Ei van Co'

Bassiet vindt oplossing voor akkoordproblemen... Het Ei van Co... Voor muziek: 'Het Ei van Co'... Duizenden accoorden in één oogopslag...

Nu duizenden accoorden in één oogopslag

Uitvinding van Haags bassist... Het Ei van Co... Nu duizenden accoorden in één oogopslag... Duizenden accoorden in één oogopslag...

Duizenden accoorden in één oogopslag

Duizenden accoorden in één oogopslag... Het Ei van Co... Duizenden accoorden in één oogopslag... Duizenden accoorden in één oogopslag...

Wat had U gehad willen hebben?

Wat had U gehad willen hebben? Het Ei van Co... Duizenden accoorden in één oogopslag... Wat had U gehad willen hebben?

HET EI VAN CO

HET EI VAN CO... Duizenden accoorden in één oogopslag... Het Ei van Co... Muzikaal ei van Co...

Populaire klassiek

Het Ei van Co... Muzikaal ei van Co... Duizenden accoorden in één oogopslag... Het Ei van Co... Muzikaal ei van Co...

Duizenden accoorden in één oogopslag

Duizenden accoorden in één oogopslag... Het Ei van Co... Duizenden accoorden in één oogopslag... Duizenden accoorden in één oogopslag...

Duizenden accoorden in één oogopslag

Duizenden accoorden in één oogopslag... Het Ei van Co... Duizenden accoorden in één oogopslag... Duizenden accoorden in één oogopslag...

Duizenden accoorden in één oogopslag

Duizenden accoorden in één oogopslag... Het Ei van Co... Duizenden accoorden in één oogopslag... Duizenden accoorden in één oogopslag...

RHYTHMES BOEKBESPREKING

RHYTHMES BOEKBESPREKING... Het Ei van Co... Rhythmes boekbespreking... Duizenden accoorden in één oogopslag...

Populaire klassiek

Het Ei van Co... Muzikaal ei van Co... Duizenden accoorden in één oogopslag... Het Ei van Co... Muzikaal ei van Co...

Duizenden accoorden in één oogopslag

Duizenden accoorden in één oogopslag... Het Ei van Co... Duizenden accoorden in één oogopslag... Duizenden accoorden in één oogopslag...

Duizenden accoorden in één oogopslag

Duizenden accoorden in één oogopslag... Het Ei van Co... Duizenden accoorden in één oogopslag... Duizenden accoorden in één oogopslag...

Duizenden accoorden in één oogopslag

Duizenden accoorden in één oogopslag... Het Ei van Co... Duizenden accoorden in één oogopslag... Duizenden accoorden in één oogopslag...

HET EI VAN CO

HET EI VAN CO... Duizenden accoorden in één oogopslag... Het Ei van Co... Muzikaal ei van Co...

Populaire klassiek

Het Ei van Co... Muzikaal ei van Co... Duizenden accoorden in één oogopslag... Het Ei van Co... Muzikaal ei van Co...

Duizenden accoorden in één oogopslag

Duizenden accoorden in één oogopslag... Het Ei van Co... Duizenden accoorden in één oogopslag... Duizenden accoorden in één oogopslag...

Duizenden accoorden in één oogopslag

Duizenden accoorden in één oogopslag... Het Ei van Co... Duizenden accoorden in één oogopslag... Duizenden accoorden in één oogopslag...

Duizenden accoorden in één oogopslag

Duizenden accoorden in één oogopslag... Het Ei van Co... Duizenden accoorden in één oogopslag... Duizenden accoorden in één oogopslag...

THE BOOK OF CO

THOUSANDS OF CHORDS AT A GLANCE

	F	G	A	B	C	D	E	F	C	A	B	C
m6	1	b3			5	6		1		b3		5
m7	1	b3			5	b7		1		b3		5
dim	1	b3		b5	6			1		b3		b5
augm+	1	3			#5			1		3		#5
7+	1	3			#5	b7		1		3		#5
9+	1	3			#5	b7		1		3		#5

plastic sliding system for chords for ALL INSTRUMENTS

PIANO

GUITAR

GUITAR-BANJO

4 STR. GUITAR (e-a)-d-g-b-e

VIOLIN

MANDOLIN

MANDOLIN-BANJO

g-d-a-e

CELLO

BANJO

TENOR-GUITAR

c-g-d-a

UKULELE

UKULELE-BANJO

4 STR. GUITAR a-d-f#-b

ACCORDION

ORGAN

VIBRAPHONE

DOWN TOWN HOBBIES

QUINTS CIRCLE

ENHARM. EQUIV. CHORDS

	Cm	Fm
Em	Ab	
3b	4b	
b	b	

No portion of this book may be reprinted without the written permission of the author

SOLO - STRING

GUITAR BASS

(e-a)-d-g-b-e e-a-d-g

DESIGNED AND PRODUCED BY CO APRESS

world copyright registered all rights reserved printed in Holland

Holland
Englis
Deuts
Edition
Edicib

MUZIEKTHEORIE VOOR ALLE INSTRUMENTEN

Toonladders en intervallen	blz 1
Het transponeren	2
De quintencirkel	3
Accoorden	4,5
Accoorden; hoe deze bij melodieën voorkomen	6
Internationale songs met accoorden	7,8,9,10
Accoorden oefeningen voor blaasinstrumenten	11
Het arrangeren	12

INSTRUMENTEN

Accoorden, toegepast op piano	13,14
Lopende bassen	15
Snaarinstrumenten	16
De 6- en 4-snarige gitaar	17,18,19,22
Accoorden- en singlestringsolo's	20,21
De ukelele	23
De contrabas	24
De tenorbanjo	25
Accoorden- en singlestringsolo's	26
De mandoline	27

Pedro Gonzalez de Mendoza, een spaanse kardinaal, nodigde Columbus uit als eregast voor een banket. Bij deze gelegenheid is de bekende anekdote over het ei van Columbus ontstaan.

Een hoveling, die afgunstig was dat Columbus zo gevierd werd, vroeg plotseling of deze van mening was dat, indien hij Amerika niet had ontdekt, iemand anders daartoe in staat zou zijn geweest. Columbus antwoordde hierop niet onmiddellijk maar nodigde, terwijl hij een ei in zijn hand nam, het gezelschap uit te proberen het op één van de uiteinden te laten staan. Iedereen probeerde het te vergeefs. Daarop nam Columbus het ei en gaf er een tikje mee op tafel, waarna het rechtop bleef staan. Op deze wijze toonde hij aan dat het eenvoudig genoeg is iets te bereiken wanneer men maar weet hoe.

SINSDIEN IS DE UITDRUKKING "HET EI VAN COLUMBUS" SPREEKWOORDELIIK VOOR EEN EENVOUDIGE OPLOSSING VAN EEN OGENSCHIJNLIJK MOEILIJKE KWESTIE.

DAAROM NOEMDE CO ATPRESS ZIJN SCHUIFSYSTEEM EN HET DAARBIJ-BEHORENDE BOEK, WAARMEE DE MOEILIJKE ACCOORDPROBLEMEN OP ZO EENVOUDIGE WIJZE WERDEN OPGELOST, HET EI VAN CO.

HET EI VAN CO

door

CO ATPRESS

orkestlid DOWN TOWN JAZZ BAND (bas)
oud-lid DIXIELAND PIPERS (bas, tuba, piano, gitaar en banjo)
remplaçant DUTCH SWING COLLEGE (bas)
lid van de HAAGSE JAZZ CLUB

Velen hebben het verlangen op hun muziekinstrumenten bekende melodieën uit het hoofd te spelen. Hiervoor is kennis van de accoorden of harmonieën nodig, of het nu jazz in moderne of oude stijl, dansmuziek, chansons, volks- of trekkersliedjes betreft.

De studie van toonladders met afleidingen en intervallen en van de accoorden met hun diverse posities in de verschillende toonsoorten blijkt vaak tijdrovender dan men verwacht had, hetgeen niet bevorderlijk is voor het enthousiasme.

Met het internationale accoordschuifstelsel HET EI VAN CO zijn deze moeilijkheden in één (oogop)slag opgelost; op elk accoordprobleem vindt men het antwoord. Maanden van studie worden uitgespaard!

De meest eenvoudige tot de allermooistste accoorden zijn afgebeeld in alle posities voor:

SNAARINSTRUMENTEN: gitaar, ukelele, bas, tenorbanjo, mandoline enz.
KLAVIERINSTRUMENTEN: piano, orgel, accordeon, vibrafoon enz.

Door het middenblad uit te schuiven ziet men alle accoorden met de tonen waaruit ze bestaan onmiddellijk in 17 TOONSOORTEN afgebeeld, wat o.a. ook voor de BLAASINSTRUMENTEN uiterst belangrijk is.

In het bij het schuifstelsel behorende boek vindt U eerst de voor de praktijk noodzakelijke theorie. Daarnaast zijn behandeld: de toepassing van de accoorden (met o.a. honderden Amerikaanse, Engelse, Duitse, Franse, Italiaanse en Nederlandse songs, gerangschikt naar hun accoorden) uitgewerkte solo's, uitgebreide begeleidingen met overgangsaccoorden en lopende bassen met talloze voorbeelden.

Voor blaas- en solo-instrumenten zijn uiterst nuttige accoorden oefeningen volgens de quintencirkel opgenomen. De basis van alle improvisaties is immers de kennis van de accoorden met hun samenstelling!

Voor op- en aanmerkingen, die tot verbetering van volgende uitgaven kunnen leiden, houdt de schrijver zich aanbevolen.

World copyright '56 reg.no 308/1459, copyright U.S.A reg.no 17284/59
den Haag Holland

CO ATPRESS

DEEL I MUZIEKTHEORIE

1. GROTE TERTS- OF MAJEURTOONLADDERS

Op het pianoklavier:
 Des Es Ges As Bes : de zwarte toetsen
 Cis Dis Fis Gis Ais : de witte toetsen
 C D E F G A B C

Deze reeks noemt men de chromatische toonreeks van C. De afstand tussen twee opeenvolgende tonen bedraagt $\frac{1}{2}$. Vergelijkt men hiermee de klavierafbeelding op het schuifstelsel dan zien we dat er voor elke zwarte toets twee namen zijn, zowel met een kruis als met een mol. Een kruis verhoogt een halve toon, een mol verlaagt een halve toon.

C D E F G A B C : grote terts- of majeuretoonladder van C
 1 1 $\frac{1}{2}$ 1 1 1 $\frac{1}{2}$: toonafstanden (1 = hele, $\frac{1}{2}$ = halve toonafstand)

Schuiven we de C van de klavierafbeelding bij de pijl boven 1, dan zien we de genoemde tonen van de bijbehorende toonladder aangeduid door 1 2 3 4 5 6 7 8, de zogenaamde trappen van de toonladder. Door opschuiven lezen we onmiddellijk de overige toonladders af.

Voorbeeld:
 De toonladder van F: FG A Bes C D E F We zouden hier de 4^e trap
 Ais Bes of Ais kunnen noemen.
 1 2 3 4 5 6 7 8

Onthouden: Geen enkele letter wordt in de toonladder overgeslagen of komt twee maal achter elkaar voor, terwijl de alfabetische volgorde steeds behouden blijft. Hier dus: Bes. (zie ook par. 11)

Het spelen van toonladders is op elk instrument een nuttige oefening voor de muzikale vaardigheid. Van het uit het hoofd leren van de 1^e, 3^e en 5^e trap van de toonladders zal men bij de later te behandelen accoördvorming veel gemak hebben.

2. KLEINE TERTS- OF MINEURTOONLADDERS

A G F E D C B A : kleine tertstoonaalder van A (alleen afwaarts gebruikt en melodisch dalend genoemd)

Dit zijn dezelfde tonen als de majeuretoonladder van C. Men noemt beide toonladders parallel, m.a.w. beide toonladders hebben een gelijk aantal mollen of kruizen. Schuiven we C weer boven 1 dan zien we bij 6 de grondtoon A van de parallelmineurtoonladder (13 12 11 10 9 8 7 6) Omgekeerd vinden we bij A boven 1 de grondtoon van de parallelmajeurtoonladder, nl B = C.

3. INTERVALLEN OF TOONAFSTANDEN

Een interval is de afstand tussen twee tonen. Gaan we uit van de toonladder van C dan noemen we de afstanden:

van C (1) prime	tot C' (8) octaaf	
tot D (2) seconde	" D' (9) none	= octaaf+seconde
" E (3) terts	" E' (10) decime	= " +terts
" F (4) kwart (subdominant)	" F' (11) undecime	= " +kwart
" G (5) quint (dominant)	" G' (12) duodecime	= " +quint
" A (6) sext	" A' (13) tredecime	= " +sext
" B (7) septime		

We gebruiken deze woorden meestal in de betekenis van 1^e toon, 2^e toon enz. G is de quint (5) van/op C.

Voorbeeld:
 Wat is de terts (3) van F? Schuif F boven 1 dan is de terts A (3) waarvan is A de quint (5)? Schuif A boven 5 dan vindt men D (1) De intervallen zijn zeer belangrijk voor de accoördvorming.

4. AFGELEIDE TONEN VAN DE TOONLADDER, WELKE VEEL IN ACCOORDEN

VOORKOMEN

b3 (kleine terts) komt voor in alle mineuraccorden
 b5 (verminderde quint) " " " " dim(inished)accorden (-)
 #5 (overmatige quint) " " " " augm(ented) accoorden (+)
 b7 (kleine septime) " " " " 7-accorden(ook 9,13 e.a.)
 Verder zijn er enkele een octaaf hoger liggende tonen aangegeven en aangeduid door '
 Diminished betekent verminderd (-), augmented overmatig (+ of plus)

5. HET NOTENSCHRIFT

Over 3 octaven verdeeld is de plaats van de verschillende tonen op de notenbalk aangegeven in de gebruikelijke G- of vioolsleutel; de eerste zes tonen zijn tevens in de F- of bassleutel genoteerd.

6. HET TRANSPONEREN VAN TONEN EN ACCOORDEN

Wanneer voor zang of voor een blaasinstrument de melodie soms te hoog of te laag ligt dan zet men deze melodie om in een andere toonsoort (transponeren). De toonsoort van een melodie is te herkennen aan het aantal mollen of kruizen vooraan de sleutel en ook meestal aan de grondtoon van het slotaccoord (zie par.9,10 en 11)

Is de toonsoort b.v. G en moet deze C worden, dan schuiven we de G boven C en lezen de getransponeerde tonen in par.6 (links bovenaan) af. B wordt dan E, D wordt G enz.

Op de notenbalk maken alle noten bij het transponeren eenzelfde sprong omhoog of omlaag.
 Voorbeeld: F transponeren naar As: A wordt C, G wordt Bes enz.

7. HET TRANSPONEREN VOOR Bes-INSTRUMENTEN

Blazen we op een trompet een C, dan klinkt deze toon als Bes op piano. We noemen de trompet daarom een (transponerend) Bes-instrument. Andere Bes-instrumenten zijn o.a. klarinet, sopraansax, bas-sax.

De pianotonen uit par.6 komen overeen met de tonen uit par.7 van de Bes-instrumenten. (zie voor par.7 en 8 ook par.12.3)

8. HET TRANSPONEREN VOOR Es-INSTRUMENTEN

Blazen we een C op alt-sax, dan klinkt deze als Es op piano. Es-instrumenten zijn o.a. sopranino-sax, alt-sax, bariton-sax. Pianotonen uit par.6 komen overeen met de tonen uit par.8 van de Es-instrumenten.

Voorbeeld: C piano = D tromp., klar.enz = A alt-sax, bar.-sax enz.
 (par.6) = (par.7 Bes.instr) = (par.8 Es-instrumenten)

Tevens geven par.6 en par.8 bij elke grondtoon van de majeuretoonladder de corresponderende grondtoon van de parallelmineurtoonladder. Par.7 en par.8 verschillen bij corresponderende tonen een quint.

9. KRUIZEN (NAAM, PLAATS EN VOLGORDE)

Genoteerd zijn zes kruizen met hun namen in de vaste volgorde.

10. MOLLEN (NAAM, PLAATS EN VOLGORDE)

Genoteerd zijn zes mollen met hun namen in de vaste volgorde. Voorbeeld voor par.9 en par.10:
 Heeft een toonsoort 4 kruizen, dan zijn dit: Fis, Cis, Gis, Dis
 " " " 4 mollen, " " " : Bes, Es, As, Des

11. QUINTENCIRKEL

Toonladder	aantal kruizen:
C: C D E F G A B C	0
G: G A B C D E Fis G	1 (Fis)
D: D E Fis G A B Cis D	2 (Fis en Cis)

We zien dat de tweede helft van de toonladder van C gelijk is aan de eerste helft van de toonladder van G (G is de quint van C). Gaan we op deze wijze door dan krijgen we een reeks toonladders die steeds een kruis meer bevatten en waarvan de grondtonen telkens een quint hoger liggen.

Hieronder volgen de grondtonen van de toonladders, vervolgens het aantal kruizen daarin en daaronder de namen van die kruizen in hun vaste volgorde.

C	G	D	A	E	B	Fis	Cis	Gis	Dis	Ais	Eis	Bis
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
fis cis gis dis ais eis bis fisis cisis gisis disisis aisis												

Toonladder	aantal mollen:
C: C D E F G A B C	0
F: F G A Bes C D E F	1 (Bes)
Bés: Bes C D Es F G A Bes	2 (Bes en Es)

Hier zien we dan dat de eerste helft van de toonladder van C gelijk is aan de tweede helft van de toonladder van F, waarvan C weer de quint is. Gaan we op deze wijze door dan krijgen we een reeks toonladders die steeds een mol meer bevatten en waarvan de grondtonen telkens een quint lager liggen.

We noteren hieronder weer de grondtonen van de toonladders, vervolgens het aantal mollen daarin en daaronder de namen van die mollen in hun vaste volgorde.

C	F	Bes	Es	As	Des	Ges	Ces	Fes	Beses	Eses	Ases	Deses
0	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
bes es as des ges ces fes beses eses ases deses												

Aangezien dus, zoals gezegd, steeds een helft van de ene toonladder in de volgende voorkomt, lenen beide reeksen zich uitstekend om in cirkelvorm te worden afgebeeld. De rode afbeelding (par.11) naar eigen ontwerp zouden we toonladdercirkel willen noemen.

Links in het midden zien we C en rechtsom in de op één na buitenste cirkel is de toonladder van C genoteerd, aangeduid door 1 t/m 8 (aan de binnenzijde). Zoals we reeds eerder zagen kunnen we de tweede helft van de toonladder van C als de eerste helft van die van G beschouwen en deze weer voltooien. De aanduiding van de 1e t/m 8e trap van de toonladder van G vinden we aan de buitenzijde. We vervolgen deze toonladderreeks een halve cirkel t/m de toon Fis (midden rechts). Geheel overeenkomstig kunnen we de mollentoonladders behandelen en noteren vanuit C in tegengestelde richting de eerste helft van de toonladder van F. Op deze wijze doorgaand eindigen we bij de toon Ges (midden rechts). Aangezien Ges = Fis is hiermee de cirkel gesloten.

Zouden we de eerste kruizencirkel na Fis nog een halve cirkel vervolgen dan kwamen we op ons uitgangspunt Bis = C terecht. Alle toonladders met 1 t/m 12 kruizen zouden dan zijn doorlopen. Evenzo zouden we, de tweede mollentoonladderreeks linksom helemaal rondgaande, op Deses = C uitkomen. Van beide cirkels is echter slechts de eerste helft getekend, omdat toonsoorten met meer dan 5 kruizen of mollen in de praktijk zelden gebruikt worden. Daarin komen namen voor zoals Eis, Bis, Fisis, Ces, Fes, Beses, die in klank overeenkomen met F C G B E A.

De grondtonen van de toonladders, die steeds quinten van elkaar verschillen (1-5) zijn in de binnenste cirkel genoteerd; deze quintencirkel vinden we in het schuifstelsel bij par.11. De toonladder van Fis heeft 6 kruizen (zie verticaal er boven) de toonladder van Ges heeft 6 mollen (zie verticaal er onder)

De som van het aantal kruizen en mollen van de beide toonladders, die er van één toon bestaan, is altijd 12. De toonladder van As heeft b.v. 4 mollen, die van Cis 8 kruizen (= 12-4) De parallelmineurtoonladder (Fm) heeft eveneens 4 mollen.

De quintencirkel is bijzonder belangrijk voor accoorden-schema's, modulaties, transponeren enz. Bestudeer deze dus goed.

DEEL II ACCOORDEN

12. ACCOORDEN IN ELKE POSITIE EN TOONSOORT VOOR ALLE INSTRUMENTEN

Accoorden zijn opgebouwd uit drieklanken bestaande uit tertsen.

a. majeur accoorden	grote drieklank	1 - 3 - 5
b. mineur	kleine	1 - b3 - 5
c. (diminished	verminderde	1 - b3 - b5
augmented	overmatige	1 - 3 - #5

Er kunnen één of meer tonen aan toegevoegd worden, die afgeleid zijn uit de bijbehorende toonladder.

We zullen de accoorden van C eens nagaan en schuiven de C van de klavierafbeelding boven de 1.

a. Majeuraccorden

C	=1-3-5	Wordt het C-majeuraccord bedoeld dan schrijft men C en laat het woord majeur meestal weg.
C6	=1-3-5-6	Het 6-accord ontstaat door bij het majeureaccord de 6e trap van de toonladder te voegen.
C7	=1-3-5-b7	De 7 uit het symbool C7 slaat niet op de 7e trap maar op de b7. Een onlogische naam eigenlijk!
Cmaj7	=1-3-5-7	Majeur slaat hier op de 7. Hier wordt wél de 7e trap bedoeld.
C6,9	=1-3-5-6-9	Aan bovenstaande accoorden kan de 9 worden toegevoegd.
C9	=1-3-5-b7-9	In het symbool C7,9 laat men de 7 weg
Cmaj9	=1-3-5-7-9	In Cmaj7,9 laat men eveneens de 7 weg.
C11	=1-3-5-b7-9-11	C11 is eigenlijk C7,9,11.
C13	=1-3-5-b7-9-11-13	C13 is eigenlijk C7,9,11,13
C13	=1-3-5-b7-9-3'-13	In C13 laat men vaak de 11 weg.

Een accoord kan in verschillende posities gespeeld worden.

C6: 1-3-5-6	C-E-G-A	positie I	of grondpositie
3-5-6-1'	E-G-A-C	"	II of eerste omkering
5-6-1'-3'	G-A-C-E	"	III of tweede "
6-1'-3'-5'	A-C-E-G	"	IV of derde "

Door de klavierafbeelding te verschuiven vindt men de accoorden in alle posities ook in de andere toonsoorten.

b. Mineuraccorden

Door in de onder a. genoemde majeureaccorden de 3 te vervangen door b3 ontstaan de verschillende mineuraccorden.

Cm	= 1-b3-5	Cm7	= 1-b3-5-b7	Cm9	= 1-b3-5-b7-9
	C-Eb-G		C-Eb-G-Bb		C-Eb-G-Bb-D
Cm6	= 1-b3-5-6	Cm6,9	= 1-b3-5-6-9	enzovoort	
	C-Eb-G-A		C-Eb-G-A-D		

c. Regelmatige accoorden

Zowel diminished (verminderde, dim of -) accoorden als augmented (overmatige, plus of +) accoorden zijn regelmatige uit gelijke intervallen bestaande accoorden.

Cdim = 1-b3-b5 In het majeureaccoord zijn hier alle tonen behalve de grondtoon een halve toon verminderd.
C-Eb-Gb
C(7)dim = 1-b3-b5-6 Op dezelfde wijze is het 7-accoord verminderd; de 6 is te beschouwen als bb7. In de praktijk laat men vrijwel steeds bij dit accoord de 7 uit de naam weg: Cdim.

Cdim7 = 1-b3-b5-b7 Dit is de verminderde drieklank met daaraan toegevoegd de b7. Andere naam: Cm7b5.
C-Eb-Gb-Bb
Cdimmaj7 = 1-b3-b5-7 Hier is aan de verminderde drieklank de maj7 toegevoegd. Een andere naam is Cmaj7b3b5.
C-Eb-Gb-B

Cdim = C-Eb-Gb-A, Ebdim = Eb-Gb-A-C, Gbdim = Gb-A-C-Eb, Adim = A-C-Eb-Gb
Deze vier accoorden bestaan uit dezelfde tonen. (Enharmonisch equivalent) De naam komt meestal overeen met de bas die gespeeld wordt. Er zijn drie verschillende dim-accoorden (par. 13 en 39)

C+ = 1-3-#5 Van het majeureaccoord is hier de 5e trap (quint) een halve toon verhoogd.
C-E-G#
C7+ = 1-3-#5-b7 Op dezelfde wijze is de 5e trap van het 7-accoord een halve toon verhoogd.
C-E-G#-Bb
C9+ = 1-3-#5-b7-9
C-E-G#-Bb-D
Cm7+ = 1-b3-#5-b7 Deze drie uit dezelfde tonen bestaande accoorden zijn eveneens enharmonisch equivalent (par. 13 en 40) Er bestaan vier verschillende plus-accoorden.
C-E-G#-B

De meest gebruikte accoorden zijn: maj, 7, min, (7)dim (-), +
Voorlopig vervangen we de meer ingewikkelde accoorden zoals m6 m7 9 6 maj7 7+ 9+ door eenvoudige accoorden:
min min 7 maj maj + + (deze vervanging is omgekeerd ook mogelijk)
Men zou de toonladders ook in accoorden kunnen spelen. De trappen van de toonladder vormen dan de topnoten van deze accoorden. Men noemt dit het harmoniseren van de toonladder.

Voorbeeld:	Maj.toonladder van C	Par.min.toonladder (Am)
Accoorden:	C-G7- C- F- G- F-G7- C	Am-Em-Dm-Am-Dm-Am-E7-Am
	C- D- E- F- G- A- B- C	A- G- F- E- D- C- B- A
	G B C C' E F F G	E E D C A A Gis E
	E F G A C C D E	C B A A F E D C

Enkele niet in het schuifstelsel vermelde accoorden:

7b5 : 1-3-b5-b7	maj7b3 : 1-b3- 5- 7	(7b5 = 7-5
7b9 : 1-3- 5-b7-b9	maj9b3 : 1-b3- 5- 7- 9	7+ = 7#5
7#9 : 1-3- 5-b7-#9	maj7b3b5 : 1-b3-b5- 7	" = 7+5
9b5 : 1-3-b5-b7- 9	maj9b3b5 : 1-b3-b5- 7- 9	" = 7augm)
7b5#9 : 1-3-b5-b7-#9	m7+ : 1-b3-#5-b7	
7b5b9 : 1-3-b5-b7-b9	m6/9 : 1-b3- 5- 6- 9	
maj7b5 : 1-3-b5- 7	m9 : 1-b3- 5-b7- 9	
maj9b5 : 1-3-b5- 7- 9	m7b9 : 1-b3- 5-b7-b9	
maj7b9 : 1-3- 5- 7-b9	m7b5 : 1-b3-b5-b7	
maj7+ : 1-3-#5- 7	m9b5 : 1-b3-b5-b7- 9	
maj9+ : 1-3-#5- 7- 9	7dimb9 : 1-b3-b5- 6-b9	
7+b9 : 1-3-#5-b7-b9	7+#9 : 1- 3-#5-b7-#9	
13b5 : 1-3-b5-b7- 9-13	13b5#9 : 1- 3-b5-b7-#9-13	
13b9 : 1-3- 5-b7-b9-13	13b5b9 : 1- 3-b5-b7-b9-13	

13. ENHARMONISCH AEQUIVALENTE ACCOORDEN

Enharmonisch aequivalente accoorden bestaan uit dezelfde tonen doch zijn van verschillende grondtonen afgeleid. De grondtoon, waarnaar het accoord is genoemd, wordt meestal als bas gespeeld. (1) betekent het accoord met weglating van de grondtoon.

12.1 ACCOORDEN. HOE DEZE BIJ MELODIEËN VOORKOMEN

Bij elk grondaccoord van een muziekstuk (het accoord waarmee het meestal eindigt) behoren twee belangrijke accoorden nl. het 7-accoord van de 5e trap (dominantseptime) en het majeureaccoord van de 4e trap (subdominant) De 5e trap ligt één plaats naar rechts in de quintencirkel, de 4e trap ligt één plaats naar links in de quintencirkel.

Voorbeeld: C - G7 - F D - A7 - G F - C7 - Bb Eb - Bb7 - Ab
G - D7 - C E - B7 - A Bb - F7 - Eb Ab - Eb7 - Db

De bij het majeureaccoord behorende accoorden zijn dezelfde als die bij het gelijknamige mineuraccoord: Cm - G7 - Fm, Gm - D7 - Cm enz.

Elk muziekstuk is in maten verdeeld. Alle maten in eenzelfde stuk duren evenveel tellen (wals 3, foxtrott 4 tellen) Zij worden door verticale strepen (maatstrepen) van elkaar gescheiden.

Een voorbeeld van een veel voorkomende volgorde van accoorden is Liebestraum (Dream of love) van Fr.Liszt:

$\frac{3}{4}$ F|x|A7|x|D7|x|G7|x|C7|x|F|x| enz.

Het grondaccoord is hier F. Een kruis (x) betekent: vorige maat herhalen. Na het beginaccoord F zien we A7, hetgeen in de quintencirkel een sprong van vier plaatsen naar rechts betekent. Vervolgens blijkt elk volgend (7) accoord telkens een plaats meer naar links in de quintencirkel te liggen, zodat we via D(7), G(7) en C(7) weer bij F belanden.

Deze regel geldt ook voor andere toonsoorten. We gaan dit na door Liebestraum in C, G en Bes te transponeren. Volgens par.6 schuiven we F boven C en lezen de andere grondtonen van de verschillende accoorden af. Evenzo F boven G en F boven Bes. De resultaten zijn dan:

C x E7 x A7 x D7 x G7 x C x	Ga deze accoorden na
G x B7 x E7 x A7 x D7 x G x	in de quintencirkel!
Bb x D7 x G7 x C7 x F7 x Bb x	

De volgende melodieën zijn alle in de toonsoort F genoteerd en bovendien gerangschikt naar de beginaccoorden. Met opzet is hier vaak afgeweken van de oorspronkelijke toonsoort zoals die door de componist het meest passend werd geacht, b.v. met het oog op de toonhoogte voor een zangstem. Er is nu nl. een goede vergelijking mogelijk tussen de verschillende accoordovergangen in de diverse stukken, waarbij met opzet de meest eenvoudige accoorden zijn gegeven. F is overigens een veel gebruikte toonsoort bij het samenspelen met meerdere instrumenten.

Bes-instrumenten bespeelt men in G met één kruis in de toonladder, Es -instrumenten in D met twee kruizen (zie par.6, 7 en 8)

Daar waar geen accoorden vermeld zijn speelt men de daarboven genoteerde.

Veel melodieën bestaan uit 32 maten, nl. vier groepen van acht. De eerste, tweede en vierde groep zijn vrijwel aan elkaar gelijk, de derde, het zogenaamde middenstuk, is afwijkend.

B.v. F|A7|D7|x|G7|C7|F|C7|I of korter F|A7|D7|x|G7|C7|F|C7|:|| F|x|
F|A7|D7|x|G7|C7|F|x| II F7|x|Bb|x|G7|x|C7|x|
F7|x|Bb|x|G7|x|C7|x| III
F|A7|D7|x|G7|C7|F|x| IV begin - - - - |F|x|

Bij |F Dm| of |F,Dm,| worden beide accoorden twee tellen gespeeld, |F Am,| geeft aan: het F-accoord één tel en Am drie tellen.

Het is een bijzonder goede oefening de volgende accoordenschema's te transponeren naar b.v. C, Bb, Eb en G, en deze op Uw instrument te spelen.

do re mi fa sol la si do
C D E F G A B C

F	A7	D7	x	We'll meet again
				Basin street blues
				Please don't talk about me
				Blue skies are around the corner
				Music maëstro please
				In a shanty in old Shanty Town
				's Avonds bij het licht der sterren
				Rosie
		G7		Jij bent als een wilde orchidee
		Dm		Lover come back to me
				All the way
		F7		From the time you say goodbye
				Twilight time
				Georgia
		BbBbm		Wanneer ik in mijn klamboe lig te dromen
		x		In een hoekje alleen
		Bbm		On the sunny side of the street
				You belong to me
		F D7		Carry me back to old Virginny
		F-		If you ever go to Ireland B:
F A7	DmF7	BbD7	Gm	Auf Wiedersehen mein Liebling C C# D Eb F F#
		Bb	C7	Hymne à l'amour
			D7	I'm gonna love that guy
			F	Adios muchachos
				Liebestraum
F x	A7 x	D7 x	G7 x	Who's sorry now
				Stay in my arms, Cinderella
			Gm x	All of me
		Dm x	F7 x	Only you
			D7 x	Cry
			A7 x	Copacabana
		Bb x	F x	Be my own
				Angelina
				Angels never leave heaven
				Pack up your troubles

F	Am	Bb	F	Tammy
				Walk hand in hand
				Eenmaal
		A7		Afscheid zonder meer B: F E D C#
		BbF-	F D7	Just walking in the rain
			F	Chante encore
		Gm	C7	The story of Tina
				Too young
		Cm	D7	Toujours l'amour
		CmD7	BbBbm	The high and the mighty
		F F-	GmC7,	Moulin rouge
		Dm	x	Around the world
				C'est magnifique
			C	If
F Am	Dm	F F#-	C7	It's been a long long time
	DmAm	Gm	GmBb	September in the rain

F	E7	F	x	You made me care
			D7	Rosetta
		Cm		I'm getting sentimental B: F E Eb D
		GmD+	Bb	When day is done B: A Ab G F# F
F x	E7 x	F x	D7 x	Whispering
				Je suis seul ce soir
				Dream
				Red roses for a blue lady
		A7 x		Sandman
				Lover

F	Dm	GmC7	F	Bb	F	GmC7	F	Wilhelmus
			F	Dm	GmC7	A7Dm		God save the King
F	Dm	GmC7	F	Dm	GmC7	F	Dm	Stormy weather
								Blue moon 22: Ab
								Auld lang syne
								Unchained melody
								Oh happy day
								La mer
								Boum
								Toute ma vie
								Diana
								I love you for sentimental reasons
								Douce France
								Check to cheek
								Bless you
								Hey there
								Seventeen
								Goodnight sweetheart
								Till then
				A7				I know why
				BbF-				Moonlight in Vermont
				Bbm				Laughing on the outside
		F F7	BbF-					I believe
		F	F Dm					A guy is a guy
		C7	FC7F,					Come prima
		Gm	C7C+	F				Ain't misbehavin'
		GmC+	FmBb7	D7C7				Flamingo
		AmBb	F Bb	A7				Little man you had a busy day
		AmF+	BbF-	F F7				Over the rainbow
		F Dm	F C7	F F-				Ol' man river
F	Dm		Gm	C7				Sympathy
			G7	C				All the things you are
			Am	x				Thank you for calling
								Mes jeunes années
			Am,C7	F				Allentown jail
			Gm	C7				Un jour tu verras 19: Ab
								A l'autre coté de la rue
								Bloesem van seringen

F	F+	Bb	x	Here in my heart
				And Mimi
	F F+			In my solitude
	F+		D7	Some day my prince will come
			Bbm	't Was een zomernachtfeest
				Wanted
		Gm	x	My heart cries for you
				Net als toen
		Dm	F7	Swanee B: C C# D Eb
				The masquerade is over
Dm		F	C7	Blue skies B: D C# C B
			BbBbm	Just one of those things
F F+	Bb	C7	F	Rags to riches
			C+	Trois fois merci
		Gm	F	Ich hab' mir für Grinzing
	DmF7	BbD+	GmBb7	Deep in a dream B: C C# D Eb F F# G Ab
F	C+	F	x	It's a sin to tell a lie
				Indian summer
F C+	x	x	CmD7	She's funny that way
			F	I'm confessin'
F	Fm	Cm	D7	The man I love B: A Ab G F#
		C#7	F	September song
Fm	F	Dm	x	Poème

do re mi fa sol la si do
C D E F G A B C

F	F-	Gm	C7	F	F-	Pennies from heaven I can't give you Holiday for strings I like New York in June Le premier rendez-vous One day when we were young I paid for the lie Beyond the blue horizon
		Bbm	x			Mexicali rose
		F	F7			Goodbye Hawaii
		F-	F-			Was kann so schön sein
		A7	A7			If I love you
		Bb	Bbm			Ich weiss es wird einmal ein Wunder gescheh'n
		C7	x			Goodnight Irene
		GmC7	F			Time on my hands
	F-C7	F	F-C7			Liza likes nobody
	F F-	GmC7	x			You made me love you
			C7			Shine
F F-	GmC7	F F+	BbF-		B: A A b G E C C# D B	Smoke gets in your eyes
		F Am	GmC7			Two sleepy people
		A7Dm	F-			I can't get started
		Gm	C7			I'm in the mood for love
		GmD+	BbC7			Piove
		GmE7	F F+		B: A A b B b B C C# D' D b	Guilty
			F			Memories of you
F F-	C7	F Cm,	D7			The girl in the alice blue gown
F x	F-	F x F#-	GmC7 F			Hi-lili hi-lo
		x Bbm C7 F				My prayer
		F x A7 x				The world is waiting for the sunrise
F	F#-	Gm	C7			Deep purple
						Im Prater blüh'n wieder die Bäume
			x			Dis-moi pourquoi
						Wien, Wien nur du allein
		C7				Song of the islands
FF#-	GmC7	FF#-	GmC7			Sometimes I'm happy
		x	F			It's only a papermoon
		Gm	C7			Among my souvenirs
		GmC7				Because of you
		C7, F-				Sag' beim Abschied
		GmF-	F		B: F F# G A b A F E b	Liza
		F Cm	D7		B: F F# G A b A G F#	Orange coloured sky
F x	F#-	x	C7 x F F7			Strike up the band
			GmC7 F x		17: A	Wonderful
F x	x F#-	Gm x x x				Complainte de la butte
Bb	x	Bbm	x	F	x	After you've gone
						Volare
						Menilmontant
						Little girl
						Stardust
						I'll see you in my dreams
		Bbm	F			Drifting and dreaming
			G7		B: D D b C B	I can't believe
			F-			Almost being in love
			F F-			Tangerine
			x			Night and day
		E7	F A7		B: B b B C C# D	If I could be with you
BbF-	F Dm	GmC7	F			Anywhere I wander
Bb x	F x	C7 x F F7				Boomerang
	x x	F x x F#-				Que sera, sera
		,, Bbm	,, F-			Marie

F	C#7	F	C#7			There's no you
		Gm	C7			The lady is a tramp
		F	G7			Ich steh' im Regen
F C#7	C7	F C#7	C7			Ain't she sweet B: A G# G C A G# / G C
C#7		C#7				Blue Lou
F x	C#7	x F	x D7	x		Bye Bye Blues
						Out of nowhere
		Gm	C7	F	x	Take the A-train
		F	C7			En altijd varen er schepen
		x C#7		x x		Three little words
		F	C#7C7	F		Somebody loves me
F	CmD7	Gm	BbmC7			Sonny boy
		G7	x			The gipsy
	x	,, Cm	D7			Someday sweetheart
						Blue heaven
		,, Cm	D7	x		My melancholy baby
F Cm	D7	GmC7	F			Don't blame me
F Cm	D7	G7	x			Baby won't you please come home
FCmD7	Gm, C7A7	DmF7	BbA7			Sweet Lorraine B: FE b DF# GB b CC# D E b
F	F#	F	x			Tomboy
	,, F#		,, F#			Temptation

Bij de volgende groep wordt met de parallelmineurtoonsoort begonnen.

Dm	A7	Dm	D7	G7	C7	F	I've found a new baby	7:F
							Is you is or is you ain't	7:F
				G7			I surrender dear	5:F
				A7			My funny Valentine	17:F
		x	Dm				The naughty lady of Shady Lane	9:F
			GmC7				Lullaby of Birdland	5:F
	E7A7	Dm	E7A7				Love me or leave me	5:F
DmA7	x		x				Summertime	9:F
Dm x	A7 x	Dm x	G7 x				Lover come back to me	9:F
	F+ x	F x	Gm x				It's allright with me	5:F
Dm x	Gm Dm	Gm Dm	A7 Dm				Die Julischka aus Budapest	18:F

Bij iedere groep van bovengenoemde melodieën zijn enkele markante voorbeelden gegeven van lopende bassen (par. 14 a en 14.1) De eerste maten hiervan gelden in het algemeen ook voor de overige melodieën van dezelfde groep.

Sommige muziekstukken gaan tijdelijk op een soort "tweede grond-accoord" over, meestal een kleine of grote tert of een quint hoger. Bij dit "tweede grondaccoord" worden dan de gebruikelijke accoorden gespeeld zoals in het begin van par. 12.1 behandeld. Voorbeeld: Grondaccoord F tijdelijk naar: A b A C : "tweede grondaccoord" Eb7 E7 G7: bijbehorende dom.sept.acc.

F	Bb	F-	F			True love	19:Ab
	Dm	Am	Bb			Long ago and far away	9:Ab
		Gm	C7			The way you look tonight	17:Ab
		Gm	C7			Lazarella	18:Ab
		x	,, F#-	Gm		Scusami	23:Ab
F x x	x x	x x	x D7	x		China boy	17:Ab
F Cm	D7	Gm	Bbm			Bonjour jolie madame	17:Ab 21:C
F x x	x x	x F#-	Gm x			I could have danced all night	17:A 21:C
		D7 x	Gm C7	F x		Once in a while	17:A
						Japanese sandman	11:A
		x x	C7			Always	11:A
GmC7	x	F Dm	F F-			Tea for two	11:A
F	x	Gm, C7	F			La ronde	18:C
		D7	G7	x		Paper doll	11:C

14. ACCOORDEN TOEGEPAST OP PIANO EN ANDERE KLAVIERINSTRUMENTEN

Hoe worden nu accoorden op piano toegepast? Hieronder zien we het reeds eerder in muziekschrift genoteerde Liebestraum zowel voor de rechter- als voor de linkerhand uitgewerkt.

	Dream of love			Liebestraum			Fr. Liszt			Eng. Wals		
acc.	F(6)	x	A7	x	D7	x	G7	x	C7	x		
RH.	A - - F D C	- - F D C	A - - G E C#	- - G E C#	A - A B b - G F# F# F# F# E D D D D C C C C C	A - - B - - D - - F	D - - B - - G - - F	- - - - - - - -	D E F A - C D E E B b B b B C G G G G	- G - D - C - B	F D C A	
LH.	D D C C A A F F	D D C C A A F F	E E C# C# A A G G	E E C# C# A A G G	D D C C A A F F	D D C C A A F F	D D B B A A F F	D D B B A A F F	C G B b B G G E E	C C B b B G G E E	C C B b B G G E E	
a)												
oct.	F) F)	C) C)	A) A)	C#) C#)	D) D)	F#) F#)	G) G)	B) B)	C) C)	E) E)	F) F)	
b) dec.	F-C-A A-F-C	A-F-C A-F-C	A-G-C# A-G-C#	A-G-E A-G-E	D-C-F# D-C-F#	F#-C-A F#-C-A	G-F-B G-F-B	B-F-D B-F-D	C-B-E C-B-E	E-B-G E-B-G	F F	
c)	A A C C F	C C F F A	C# C# G G A	E E G G C#	F# F# C C D	A A C C F#	B B F F G	D D F F E	E E B b B C	G G B b B E	F F	
maat	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10		

a) De accoorden, welke met de linkerhand op de 2e en 3e tel van iedere maat worden gespeeld, zijn op het schuifstelsel onmiddellijk te vinden door F, A, D, G en C van de klavierafbeelding boven 1 bij de pijl te schuiven en resp. F6, A7, D7, G7 en C7 op te zoeken. In het algemeen kiezen we de accoorden in die positie dat ze tussen de rechts en links van het sleutelgat gelegen E komen te liggen. De accoorden van F t/m Ab in de Ie, C t/m E in de IIe en A t/m B in de IIIe positie (G7 t/m A7 in de IVe positie) als de melodienoten ermee in de knoop dreigen te raken spelen we het accoord lager.

Voor de basnoot op de eerste tel van iedere maat spelen we meestal de grondtoon (in octaaf), in de daaropvolgende maat van hetzelfde accoord de quint of terts en soms de kleine septime. Deze laatste om een lopende bas te krijgen, d.w.z. basnoten van opeenvolgende accoorden in vloeiende dalende of stijgende lijn.

b) Een decime is een octaaf + terts (par.3)

Fmaj: F-A en A-C; uitgebreid: F-C-A en A-F-C; F7: F-Eb-A en A-Eb-C
1-3' 3-5' 1-5-3' 3-1-5' 1-b7-3' 3-b7-5'

Een zeer eenvoudige wijze van begeleiden is die met gebroken decimen, tevens als oefening zeer geschikt. De drie tonen van iedere decime komen resp. op de 1e, 2e en 3e tel van iedere maat. Beide linkerhand begeleidingen kan men ook combineren door in de maten 1, 3, 5, 7 en 9 in voorbeeld a de grondtoon te vervangen door de daaronder genoteerde decime (al dan niet uitgebreid) maar deze moet nu in de eerste tel gespeeld worden.

c) Een prettige lichte begeleiding krijgt men door na de gespeelde basnoot op de 2e en 3e tel de twee hoogste tonen van de bijbehorende decime tezamen te spelen.

d) Men kan alle methoden door elkaar gebruiken. In het algemeen links eenvoudig naarmate de rechterhand ingewikkelder is.

De rechterhand speelt de melodienoot enkel of in octaaf, maar kan ook verschillende aanvullende tonen spelen die bij het accoord horen en die we in het schuifstelsel opzoeken. Opgemerkt zij dat die melodienoot tezamen met de tonen van het begeleidingsaccoord soms een accoord vormt waaraan een uitgebreider naam kan worden gegeven, b.v. maat 6: C-D-F#-Bb = D7+, maat 7: B-D-F-A = G9, maat 9: C-G-Bb-D = C9

Hoe kan nu een foxtrot met de linkerhand begeleid worden? Als voorbeeld het accoordenschema F|A7|D7|G7|C7|(quintencirkel)

a) De orthodoxe methode, waarbij op de 1e en 3e tel de basnoot wordt gespeeld en op de 2e en 4e tel het volle accoord. We vinden deze begeleiding geheel in het vorige voorbeeld door slechts in elke maat de 3e tel weg te laten. Denken we dan hierbij en ook bij de volgende voorbeelden de gestippelde maatstrepen weg, dan blijven maten van vier tellen over.

b) In plaats van de 1e tel (de basnoot) kan men in de maten 1, 3, 5, 7 en 9 ook de (al dan niet uitgebreide) decime die daaronder vermeld staat spelen. Op dezelfde wijze dus als bij de Eng.wals.

c) Een prettige lichte begeleiding krijgt men door op de 2e en 4e tel in plaats van het volle accoord de hoogste twee tonen van de decime te spelen, zoals in het voorbeeld onder c is aangegeven. Laat daar ook weer in iedere maat de 3e tel weg.

d) De zogenaamde gitaarbegeleiding. Evenals op gitaar wordt het volle accoord op elke tel aangeslagen, 1e en 3e tel zacht en het accent op de 2e en 4e tel. Bij het voorbeeld a laten we nu steeds de 1e tel (basnoot) weg, waardoor de bedoelde begeleiding overblijft. Met een goed ontwikkelde rechterhand kan met deze begeleiding Erroll Garner geïmiteerd worden.

e) Nog eenvoudiger wordt de begeleiding door het accoord of de (al dan niet uitgebreide) decime op de 1e en eventueel ook 3e tel te spelen en vier resp. twee tellen aan te houden. Dit kan vooral worden toegepast indien begeleidingsinstrumenten als gitaar, bas of drums voor het benodigde rythme zorgen.

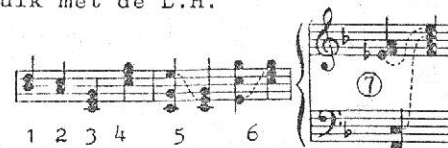
Het is uiterst leerzaam deze voorbeelden volgens par.6 van F ook naar C, G en Bes te transponeren.

Uit het hoofd spelen

Terwijl de melodie met de R.H. van noten of uit het hoofd wordt gespeeld kan men de bijbehorende accoorden (naast de gitaar- of ukelele-diagrammen bij bladmuziek aangegeven) met de L.H. spelen door deze in het schuifstelsel op te zoeken. Het is raadzaam eerst de eenvoudigste, onder e genoemde, L.H.begeleiding te kiezen en de R.H., door hier en daar een of meer tonen uit het bijbehorende accoord toe te voegen, aantrekkelijker te maken. Daarna speelt men de L.H. pas volgens de overige methoden.

Zijn de accoorden niet bij de bladmuziek vermeld dan houde men goed in het oog dat accoorden zijn opgebouwd uit drieklanken, die uit grote of kleine tertsen bestaan, op de notenbalk 1 of 2. Zo luidt het C-majeuraccoord 3 of 4. Het blijkt nu dat wanneer we het accoord tot de vorm 3 op de lijnen of 4 tussen de lijnen terugbrengen, de onderste noot de grondtoon aangeeft. Neem steeds de twee dichtst bij elkaar liggende gelijksoortige noten en maak de andere gelijkvormig, zie 5, 6 en 7. Bij 7 blijkt dat alleen de noten uit de onderste balk, die nog niet in de bovenste balk zitten, "omhooggehaald" moeten worden. De onderste noot van het aldus gevonden accoord is in veel gevallen de grondtoon, soms de terts. Via het schuifstelsel kunnen we snel de naam van het accoord vinden. Melodienoten behoren dikwijls niet tot het accoord.

Wanneer men voldoende routine met het bovenstaande heeft opgedaan zal het uit het hoofd spelen van melodieën, waarvan geen muziek voorhanden is, geen moeilijkheden meer opleveren. Speel de in groepen gerangschikte melodieën uit par.12 na eerst het grondaccoord (meestal het laatste, vaak tevens het eerste) aangeslagen te hebben. Gebruik met de L.H. de eenvoudigste methode (e) Met een goed gehoor moet U in staat zijn de toon te vinden waarmee de melodie begint. Opletten dat toon en waarde correct zijn.

14.1 Lopende bassen.

Om eenvoudige accoordenwisselingen aantrekkelijker te maken voegt men vaak overgangsaccoorden in, waardoor de zgn. "lopende" bassen ontstaan. Hieronder volgt daarvan een aantal veel voorkomende toepassingen in de toonsoort F. De eerste regel geeft steeds de oorspronkelijke accoordenopvolging aan en direct daaronder is deze uitgebreid met de overgangsaccoorden. Rechts is aangegeven hoe deze zgn. uitgebreide (zware) begeleiding met de linkerhand gespeeld kan worden volgens methode c. (Ook methode b en a proberen)

Bezit men een groot bereik met de linkerhand dan kunnen de twee tellen durende decimen ook op de 1^e en 3^e tel gespeeld en twee tellen aangehouden worden, wat de rust van de begeleiding vaak ten goede komt.

Deze "lopende" bassen zijn eveneens belangrijk voor trombone, tuba, gitaar, contra-bas en andere begeleidingsinstrumenten. Het transponeren van de voorbeelden naar b.v. C, G en Bes is zeer nuttig.

Oorspronkelijke accoorden	Uitgebreidere	Linkerhandbegeleiding							
		1 2 3 4		1 2 3 4		1 2 3 4		1 2 3 4	
1 F	C7			A	C	B	B ^b	E	
F, F-	Gm C7			F	C	A	Ab	G	D C B ^b
2 F	C7			A	A		B ^b	E	
F F#-	Gm C7			F	C	F#	D#	G	D C B ^b
3 F	x	C7		A	B ^b	B	C	B	B ^b E
F, C7F-	F F-	Gm C7		F	C	G	Ab	A	F Ab F G D C B ^b
4 F7	B ^b B ^b m	F	x	A	A		F	F	G
F E7	B ^b B ^b m	F C7	F	F	C	E ^b	C	D	B ^b B ^b C A E B ^b
5 F	D7			A	G#	G		F#	
F, E E ^b	D7			F	C	E	E ^b	D	C
6 F	D7			A	G		F#		
F Cm	D7			F	C	E ^b	C	D	
7 F7	x	B ^b	x	A	B ^b	B	C	D	E ^b E F
F C7	F-F7	B ^b F7	C#-B ^b	F	C	G	E	Ab	F A E ^b B ^b F C A C# B ^b D E ^b B ^b
8 G7	x	C7	x	B	C		C#	D	E F F# G
G7 D7	B ^b -G7	C7 G7	E ^b -C7	G	D	A	F#	B ^b	E B F C G D B E ^b C E B ^b
9 B ^b B-	F D7			D	D		F#		
B ^b B-	FC#7D7			E ^b	F	B	F	C	C#D C

Voor een moderne begeleiding van zang of een solo-instrument worden nog uitgebreide accoorden gebruikt. Bovengenoemde voorbeelden 3 en 4 zijn hieronder op deze wijze uitgewerkt.

Oorspronkelijke accoorden	Uitgebreidere	Moderne	1 2 3 4				1 2 3 4				1 2 3 4			
3 F	x	C7	A	B ^b	B	C	E	B ^b	A					
F, C7 F-	F F-	Gm C7	E	F	G ^b	G	G ^b	F	E					
Fmaj7, Gm7Abm7	Am7Abm7	Gm7Gb7#9	A	B ^b	B	C	B	B ^b	B ^b					
			C	D	E ^b	E	E ^b	D	D ^b					
			F	G	Ab	A	Ab	G	G ^b					
4 F7	B ^b	B ^b m	F	x	G	G	A	A	A					
F F7	B ^b	B ^b m	F		C	C#	D	D ^b	C	(D ^b)				
F6,9 F9+	B ^b maj7Eb9	Fmaj7Gb7#9	F		A	A	B ^b	G	A	B ^b				
			C	F	F	B ^b	B ^b	C	D ^b					
			F	A	B ^b	E ^b	F	G ^b						

15. DE PLAATS VAN TONEN OP HET PIANOKLAVIER EN IN MUZIEKSCHRIFT
ONMIDDELIJK AF TE LEZEN

DEEL IV SNAARINSTRUMENTEN

Wanneer snaarinstrumenten, zoals de 6-snarige gitaar, gitaar-banjo, luit en de 4-snarige gitaar, gitaar-banjo, ukelele, ukelele-banjo, tenor-gitaar, tenor-banjo, mandoline en mandoline-banjo voor begeleiding worden gebruikt, vormt men daarop accoorden door middel van grepen die in diagrammen worden afgebeeld.

De verticale lijnen stellen de snaren voor, de horizontale lijnen de metalen strips of frets die de steel of toets van het snaarinstrument in vakjes verdelen.

Zwarte stippen geven de plaatsen aan waar de vingers moeten worden gezet (loodrecht, om de naastliggende snaren niet aan te raken) De snaren worden van rechts (hoog) naar links (laag) voorgesteld door I, II, III, IV, V, VI; 1 duidt aan de wijsvinger, 2 de middelvinger, 3 de ringvinger, 4 de pink en x de duim.

Moet het C-majeuraccorde (C-E-G) worden aangeslagen dan worden systematisch de C's, E's en G's op alle snaren en vakjes opgezocht. We zien dat er regelmatig over de steel verdeeld verschillende grepen mogelijk zijn, waarin deze 3 tonen voorkomen. Hoewel sommige grepen meerdere E's of G's bevatten zijn het toch alle C-majeuraccorden.

Op deze wijze zijn alle tonen uit de maj, min, m6, m7, dim, +, 7, 9, 6, maj7, 7+ en 9+ accoorden op alle snaren en vakjes opgezocht.

De tonen zijn aangegeven door:
van de belangrijkste grepen - - - - - " " " *
die bij verschillende grepen zowel
gebruikt als weggelaten kunnen worden - - " " " 0
van minder vaak gebruikte grepen - - - - - " " " 0
uit accoorden, die niet in het schuifstelsel
door een aparte greep zijn aangegeven, maar
in allerlei combinaties zijn te gebruiken " " " *
Voor gitaar is in een speciaal overzicht een aantal bijzondere
grepen er uit gelicht.

Er worden twee soorten grepen onderscheiden:
1e De open (Spaanse) grepen, waarbij één of meerdere snaren worden ingedrukt terwijl één of enkele "open" (= niet ingedrukt) blijven.
2e De gesloten (jazz) grepen, waaronder de zgn. barré-grepen, waarbij de wijsvinger plat over de snaren wordt gelegd.

Bij deze grepen worden alle snaren ingedrukt; er blijft geen enkele open. Door een dergelijke greep na het aanslaan even op te laten komen dempen we de snaren af, voorkomen het doorklinken en kunnen zo een rhythmische begeleiding krijgen. Schuiven we een gesloten greep een vakje op dan verhogen we elke snaar met een halve toon, zodat b.v. Em één vakje verder Fm heet. Op dit principe berust ons schuifstelsel. Hierop zijn de gesloten grepen door een zwarte streep er boven aangegeven. Wanneer nu zo'n zwarte streep door terugschuiven onder de brug komt te liggen ontstaat de open greep, op het schuifstelsel aangegeven door ' Voorbeeld: Gitaar } Bes-maj en Bes-min Ukelele } F-maj en F-min
Banjo } (punt v/d pijl) Mandoline } (voet v/d pijl)

Bij deze grepen op de verschillende instrumenten moeten alle snaren ingedrukt worden (gesloten grepen) Schuiven we deze grepen een vakje terug dan neemt de brug als het ware dat indrukken op enkele plaatsen over en ontstaan de open grepen A en Am, resp. E en Em. Aan de linkerzijde zijn deze open grepen door een ' aangegeven. We moeten er steeds op letten dat we op elke open snaar op de plaats van de brug (dus net er onder weggeschoven) een zwarte stip moeten aantreffen.

16. DE PLAATS VAN DE TONEN OP DE VERSCHILLENDE SNAREN EN VAKJES

Links van "GUITAR" op het schuifstelsel zijn van de 6-snarige gitaar, gitaar-banjo en luit de namen van de snaren E A D G B E en de tonen op de verschillende snaren en vakjes aangegeven.

Denkt men de twee meest linkse (laagste) snaren weg dan geldt dit overzicht eveneens voor de 4-snarige gitaar en gitaar-banjo.

17. DE PLAATS VAN DE 1^e, 3^e, 5^e EN 7^e TOON VOOR IEDERE TOONSOORT

In de beginstand wijst de pijl naar F. Hiervan vinden we in het bovenste en onderste venster in de meest linkse kolommen de 1 (prime), 3 (terts), 5 (quint) en 7 (kleine septime) op de verschillende snaren en vakjes. Verschuiven we de pijl naar een andere grondtoon (door het binnenblad uit te trekken) dan geven deze linkerkolommen steeds de bijbehorende 1, 3, 5 en 7 aan. Door vergelijking kunnen we daardoor in het schuifstelsel van alle grepen in elke positie onmiddellijk de functies van de tonen zien (b3 ligt b.v. een vakje lager dan 3 enz) Dit geldt voor alle toonsoorten.

18. ALLE MAJ, MIN, M6, M7, 7, 9, 6, MAJ7, DIM, +, 7+, 9+ GREPEN ONMIDDELIJK AFLEESBAAR IN ELKE POSITIE

Van deze accoorden zijn de tonen op alle snaren en vakjes door 0, 0, 0 of . aangegeven. De open grepen zijn door een ' aan de linkerzijde kenbaar gemaakt direct beneden de brug. Een gedempte snaar (even aanraken) geven we door = aan en een open (niet ingedrukte) snaar door 0 boven de brug. De voornaamste open grepen met hun vingerzetting zijn hieronder aangegeven, waarbij het de bedoeling is het schuifstelsel er naast te leggen ter vergelijking.

OPEN GREPEN

G	G7	Gm	A	A7	(A7)	Am	B7	C	C7
Cm	D	D7	Dm	E	E7	Em	F	F7	Fm

Enige uitstekende oefeningen: (ook later voor de gesloten grepen!)

G|G7|C|Cm|G|D7|G|x|| D|D7|G|Gm|D|A7|D|x|| C|C7|F|Fm|C|G7|C|x||

A|A7|D|Dm|A|E7|A|x|| E|E7|A|Am|E|B7|E|x||

Transponeer de accoordenschema's van par.12.1 van F naar C en G en speel ze door met open grepen. De niet bovengenoemde zoekt men in het schuifstelsel op (lastige grepen kan men voorlopig 4-snarig spelen)

GESLOTEN (jazz)GREPEN:

Hiervan bestaan 3 groepen:

Groep I	Groep II	Groep III
maj min sept dim + augm	maj min	sept

Overzicht van de plaats en de namen der gesloten grepen:

Groep I	:	F	F#	G	A ^b	A	B ^b	B	C								
Groep II	:	B ^b	B	C	D ^b	D	E ^b	E	F								
Groep III	:	C7	C#7	D7	E ^b 7	E7	F7	F#7	G7								
vakjes	:	1	2	3	4	5	6	7	8								
positietekens	:			o		o		o									

Met behulp van deze drie groepen van accoorden van in totaal acht grepen kunnen vrijwel alle melodieën begeleid worden. Voor de dim- en plus-accorden zoeken we steeds de dichtst bij de voorgaande gelegen greep op in par.38 en 39 van het schuifstelsel.

Voorlopig vervangen we de meer ingewikkelde accoorden zoals m6 m7 9 6 maj7 7+ 9+ door de bekende eenvoudige accoorden: min min 7 maj maj + + (deze vervanging is omgekeerd ook mogelijk)

Wanneer men de acht verschillende gesloten grepen goed onder de knie heeft dan kan men de overige in het schuifstelsel genoemde gaan bestuderen.

Groep I (F)	m6	m7	9	6	maj7	7+	9+
Groep II (Bb)	m6	m7	9	6	maj7	7+	9+
Groep III (C9)							

Hierbij is een drietal open grepen. De vingerzetting is echter aangegeven voor de gesloten (opgeschoven) grepen.

Voor de 4-snarige gitaar en gitaar-banjo worden de OPEN GREPEN:

G	G7	Gm	A	A7	A7	Am	B7	C	C7	Cm	D	D7
Dm	E	E7	Em	F	F7	Fm	G ^b 7	B ^b	B ^b 7	D ^b m	D ^b 7	E ^b 7

en de GESLOTEN GREPEN:

Groep I	Groep II	Groep III
maj min sept dim- +augm	maj min sept	sept

19. DE PLAATS VAN TONEN OP HET PIANOKLAVIER EN IN MUZIEKSCHRIFT
 ONMIDDELIJK OP ALLE SNAREN EN VAKJES AF TE LEZEN VOORAL VOOR
 ACCOORDEN-, SINGLESTRING-SOLO'S EN UITBREIDE BEGELEIDING

We stemmen snaar voor snaar, van laag naar hoog.

Op het 5^e vakje van de E-snaar vinden we A = V^e snaar (los)

"	"	5 ^e	"	"	"	A	"	"	"	D = IV ^e	"	"
"	"	5 ^e	"	"	"	D	"	"	"	G = III ^e	"	"
"	"	4 ^e	"	"	"	G	"	"	"	B = II ^e	"	"
"	"	5 ^e	"	"	"	B	"	"	"	E = I ^e	"	"

Bij het stemmen krijgt men, uitgaande van de lage E-snaar, op deze manier de hoge E en dit verschil van twee octaven is op het gehoor goed te controleren.

De muziek wordt in de vioolsleutel geschreven maar klinkt op gitaar een octaaf lager.

x) In het overzicht vinden we de plaats van in notenschrift genoteerde tonen op elke snaar en ieder vakje.

Melodieën kunnen vaak bijna geheel in 3- of meersnarige accoorden worden gespeeld. Het blijkt gemakkelijker eerst die toonsoort te zoeken waarbij de melodie zoveel mogelijk op de I^e snaar wordt gespeeld.

Accoordensolo. Voorbeeld: Liebestraum (Dream of love) zie 19.1 De methode is met behulp van het schuifstelsel eenvoudig. De melodienoot in de eerste maat ligt op het 7e vakje van de I^e snaar. Zoek nu diè greep van het begeleidingsaccoord op in het schuifstelsel, die in de buurt van het 7e vakje ligt. Soms valt (zoals in dit geval) de melodienoot samen met de hoogste snaar van de greep, soms moet deze melodienoot erbij genomen worden, waardoor vaak een uitgebreider naam aan het accoord gegeven kan worden, b.v. in de maten 6, 7, 9 en 10 (In 19.1 onder de grepen genoteerd)

Single-string solo's. Hiervoor geldt het in par. 12.3 behandelde. Om vingervlugheid te verkrijgen zijn de toonladders, arpeggio's

(par.20) en de in par. 12.2 vermelde oefeningen bijzonder leerzaam. Uitgebreide (zware) begeleiding. Hierbij worden de lopende bassen gespeeld, d.w.z. tonen uit de verschillende opeenvolgende accoorden in vloeiende dalende of stijgende lijn. De kennis van de samenstelling van de accoorden is hiervoor onontbeerlijk. Deze lopende bassen zijn geheel behandeld bij piano, waarbij in par. 14.3 enige standaardvoorbeelden zijn gegeven die met behulp van het overzicht 19 kunnen worden opgezocht.

In 19.2 zijn voorbeeld 7 en 8 geheel voor gitaar uitgewerkt. De zwarte 0's geven de tonen aan die in het voorbeeld genoemd zijn. De grote open 0's zijn tonen van het accoord, die evenals op de piano er eventueel bij aangeslagen kunnen worden en de kleinere 0's vormen tesamen met de overige de gehele greep zoals die bekend is en in het schuifstelsel voorkomt. Dit laatste om het onthouden gemakkelijker te maken. Het is beter die kleine 0's niet aan te slaan; het klinkt vaak mooier enkele tonen uit een accoord weg te laten.

Indien bij bladmuziek diagrammen boven de melodie zijn vermeld zonder de naam van het accoord en men wil de samenstelling van dit accoord weten of in notenschrift noteren dan is dit met behulp van overzicht 19 direct te vinden.

Het overzicht is eveneens een uitstekend hulpmiddel om een accoord, dat in notenschrift is gegeven of op een klavierinstrument wordt gespeeld en waarvan de naam onbekend is, op het snaarinstrument als greep te vinden.

B.v.	A op vakje 5 van E-snaar	} C 13b9 Bbmaj7b3b5 Bbdimmaj7 Gb7#9
E	" " 5 " B "	
Des	" " 6 " G "	
Bes	" " 8 " D "	

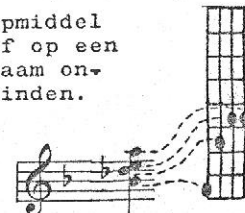

Diagram showing various guitar chord shapes and fingerings on a fretboard. The diagrams are organized into groups with labels:

- maj:** 1-3-5 (Major triad)
- min:** 1-b3-5 (Minor triad)
- m6:** 1-b3-5-6 (Major 6th)
- m7:** 1-b3-5-b7 (Major 7th)
- dim:** 1-b3-b5-6 (Diminished)
- 7:** 1-3-5-b7 (Dominant 7th)
- 9:** (1)-3-5-b7-9 (Dominant 9th)
- 6:** 1-3-5-6 (Major 6th)
- maj7:** 1-3-5-7 (Major 7th)
- 7+:** 1-3-#5-b7 (Dominant 7th sharp 5th)

Each diagram shows a fretboard with dots representing fingerings and numbers 1-5 indicating which finger to use. Some diagrams include accidentals (b for flat, # for sharp) and specific fret numbers.

19.1 Accoorden solo: Liebestraum Fr. Liszt Eng. Wals Zie par. 12.3

Diagram showing guitar chord shapes for various chords:

- G:
- x:
- B7:
- x:
- E7:
- x:
- B:
- B:
- B:
- x:
- A7:
- x:
- E:
- x:
- D7:
- F#:
- G:
- E:
- B:
- x:
- A:
- G:

Additional shapes: (E7+), (A9), (D9), (D13)

19.2 Uitgebreide begeleiding:

Oorspronkelijke accoorden:

F7 | x | Bb | x |
G7 | x | C7 | x |
Uitgebreide accoorden:
F C7 | Ab-F7 | Bb-F7 | C#-Bb |
G7D7 | Bb-G7 | C7G7 | Eb-C7 |

Elk accoord duurt twee tellen. We slaan eerst de basnoot aan en op de daaropvolgende tel de overige tonen van de greep.

Diagram showing guitar chord shapes for various chords:

- Fmaj:
- C7:
- Ab-(F-) F7:
- Bb F7:
- C#-(Bb-) Bb:
- D Bb F:
- G7:
- D7:
- Bb-(G-) G7:
- C7:
- G7:
- Eb-(C-) C7:

20. DE 6/9, 13, 13b9, 7b5, 7b9, MAJ9, M9-GREPEN IN ELKE POSITIE

In par.14 zijn voor piano 51 accoorden van één grondtoon behandeld; in het schuifstelsel voor gitaar 12. De overige 39 voor gitaar zijn eenvoudig af te leiden. Het 6/9 accoord bestaat uit 1-3-5-6-9. Aan het 6-acc. 1-3-5-6 voegen we de 9 toe: Van het 9-acc. 1-3-5-b7-9 veranderen we b7 in 6: Uitgewerkt zijn: 6/9, 13, 13b9, 7b5, 7b9, maj9 en m9-grepen.

Op de volgende pag: zie F6/9 1° vakje. zie F6/9 7^e vakje.

Diagram showing guitar chord shapes for various chords:

- 6/9: (1)-3-5-6-9
- 13: (1)-3-5-b7-9-13
- 13b9: (1)-3-5-b7-b9-13
- 7b5: 1-3-b5-b7
- 7b9: (1)-3-5-b7-b9
- maj9: 1-3-5-7-9
- m9: 1-b3-5-b7-9
- maj-toonl.: 362 7
- maj-Arp.: 362
- sept.-Arp.: 3 2
- min-Arp.: 1 b5 5 1
- dim-Arp.: 1 b5 5 1

Hierboven en op blz.19 zijn enkele minder bekende grepen in F genoteerd, die niet in het schuifstelsel voorkomen. Deze zijn m.b.v. het schuifstelsel direct in alle toonsoorten te vinden door de plaats van de 1 in het oog te houden. De toonladder van Cm, C Bb Ab G F Eb D C (melodisch dalend): 1' b7 b6 5 4 b3 2 1 Arpeggio's zijn toonladders met enkele weglatingen en/of aanvullingen. Zij zijn voortreffelijke vingeroefeningen (met pink) Gedeelten ervan kunnen ook als opvulling dienen bij begeleiding en solospel.

DE 4-SNARIGE UKELELE EN UKELELE-BANJO

21. DE PLAATS VAN DE TONEN OP DE VERSCHILLENDE SNAREN EN VAKJES

Rechts van "UKELELE" op het schuifstelsel zijn van de 4-snarige ukelele, ukelele-banjo en een gitaar in die stemming de namen van de snaren A D F# B en de tonen op de verschillende snaren en vakjes aangegeven.

22. DE PLAATS VAN DE 1^e, 3^e, 5^e en 7^e TOON VOOR IEDERE TOONSOORT

In de beginstand wijst de VOET van de pijl naar de C. Zie verder par.17.

23. ALLE MAJ, MIN, M6, M7, 7, 9, 6, MAJ7, DIM, +, 7+, 9+ GREPEN ONMIDDELIJK AFLEESBAAR IN ELKE POSITIE

Zie par.18 eerste 7 regels.
De snaren van de ukelele A D F# B zijn elk een quint hoger gestemd dan de hoogste vier gitaarsnaren D G B E. Van alle gitaargrepen denken we nu de twee laagste, meest linkse, snaren weg. De grepen voor gitaar en ukelele zijn nu dezelfde, maar de grondtoon ligt voor ukelele een quint hoger, in het schuifstelsel door de VOET van de pijl aangegeven. Met inachtneming van het bovenstaande geldt par.18 ook voor ukelele. Van het overzicht voor de vier-snarige gitaar worden nu de namen voor ukelele en ukelele-banjo: OPEN GREPEN

D	D7	Dm	E	E7	E7	Em	F#7	G	G7	Gm	A	A7
Am	B	B7	Em	C	C7	Cm	D#7	F	F7	A#m	Ab7	Bb7

Zie tekst par.18 na open grepen.

GESLOTEN GREPEN

Overzicht van de plaats en de namen van de drie groepen gesloten grepen voor ukelele en ukelele-banjo:

Groep I	:	C	D	D	E	F	F#	G	
Groep II	:	F	F#	G	Ab	A	Bb	B	C
Groep III	:	G7	Ab7	A7	Bb7	B7	C7	C#7	D7
Vakjes	:	1	2	3	4	5	6	7	8
Positietekens:	:		o		o		o		

Voor de m6, m7, 9, 6, maj7, 7+, 9+ grepen geldt het overzicht in par.18.

24. DE PLAATS VAN TONEN OP HET PIANOKLAVIER EN IN MUZIEKSCHRIFT ONMIDDELIJK OP ALLE SNAREN EN VAKJES AF TE LEZEN

In dit overzicht vinden we de plaats van in notenschrift genoemde noten op elke snaar en ieder vakje van de ukelele. De A-snaar staat tweemaal genoteerd. Soms wordt nl. afgeweken van de oorspronkelijke stemming en een A-snaar gebruikt die een octaaf lager ligt. Op het 5^e vakje van de A-snaar vinden we D = IIIe snaar (+ 1 octaaf)
" " 4^e " " " D " " " F# = IIe " (los)
" " 5^e " " " F# " " " B = I^e " (los)

Moet men in F of Bb spelen dan verlaagt men de stemming met een hele toon, nl. G C E A, en speelt in G of C. Moet men in Eb, Ab of Db spelen dan verhoogt men de stemming een halve toon: Bb Eb G C, en speelt resp. in D, G of C. In beide gevallen worden de grepen eenvoudiger.

CONTRABAS

25. DE PLAATS VAN DE TONEN OP DE VERSCHILLENDE SNAREN EN POSITIES

Links van "STRING-BASS" op het schuifstelsel zijn van dit instrument de namen van de snaren E A D G en de tonen op de verschillende snaren en posities (denkbeeldige vakjes) aangegeven.

26. DE PLAATS VAN DE 1^e, 3^e, 5^e en 7^e TOON VOOR IEDERE TOONSOORT

De stemming van de contrabas E A D G is gelijk aan die van de vier laagste snaren van de gitaar. De gitaardiagrammen gelden dus eveneens voor de contrabas indien we de twee hoogste (meest rechtse) snaren wegdenken.
In de beginstand wijst de pijl naar F. Zie verder par.17.

27. DE TONEN VAN ALLE MAJ, MIN, M6, M7, 7, 9, 6, MAJ7, DIM, +, 7+, 9+ ACCOORDEN ONMIDDELIJK AFLEESBAAR IN ELKE POSITIE

Van de bij gitaar behandelde grepen worden op de contrabas de tonen afzonderlijk gespeeld. Zie par.18 eerste 7 regels. Speel de oefeningen van par.12.2 en ga de bassen uit par.14 na. In het algemeen wordt bij foxtrots op de 1^e en 3^e tel van iedere maat de 1, 3 (b3) of 5 van het accoord gespeeld. De 2^e en 4^e tel kunnen een rust zijn, hetzij een herhaling van resp. 1^e en 3^e tel, of verbindingsnoten uit de toonladder, zoals 2, 6 enz.

Oefening:

D	F#	A	B	D	C	A	F#	G	A	B	A	G	F	D	B	C	D	E	G	C	B	G	E									
D/0	4	G/2	4	7	5	2	D/4	G/0	2	4	2	0	D/3	0	A/2	3	D/0	2	G/0	5	3	0	D/2									
(D)				(D7)				(G)				(G7)			(C)				(C7)													
F	G	A	G	F	E	b	C	A	B	b	C	D	F	B	b	A	b	F	D	E	b	G	B	b	C	E	b	D	b	B	b	G
3	G/0	2	0	D/3	1	A/3	0	1	3	D/0	3	G/3	1	D/3	0	1	G/0	3	5	8	6	3	0									
(F)				(F7)				(Bb)				(Bb7)			(Eb)								(Eb7)									

Van de lopende bassen zijn enige voorbeelden in par.14.1 uitgewerkt. Voorbeeld 2 wordt op bas: | F F# F# | F# | G G C E | of op de 2^e en 4^e tel de topnoot v/d decime: | F A F# A | G Bb C E | Dit geldt eveneens voor de overige voorbeelden.

28. DE PLAATS VAN TONEN OP HET PIANOKLAVIER EN IN MUZIEKSCHRIFT ONMIDDELIJK OP ALLE SNAREN EN IN ALLE POSITIES AF TE LEZEN

We stemmen de snaren achtereenvolgens van laag naar hoog. Op het 5^e vakje van de E-snaar vinden we A = IIIe snaar (los)
" " 5^e " " " A " " " D = IIe " "
" " 5^e " " " D " " " G = I^e " "

De muziek wordt in de bassleutel geschreven, maar klinkt op contrabas een octaaf lager.

29. DE 5-SNARIGE CONTRABAS MET STEMMING E A D G C

Om een grotere vingervlugheid te krijgen bij hoge tonen gebruikt men wel de 5-snarige bas E A D G C. Men laat bij de normale bas soms de E-snaar weg en stemt A D G C. Op een dergelijke bas speelt men als op een gewone, echter in een toonsoort die een kwart lager ligt nl. de voet i.p.v. de punt van de pijl.

do mi fa sol la si do
C D E F G A B C

DE 4-SNARIGE TENOR-BANJO EN TENOR-GUITAAR

30. DE PLAATS VAN DE TONEN OP DE VERSCHILLENDE SNAREN EN VAKJES

Links van "BANJO" op het schuifstelsel zijn van de tenor-banjo, tenor-gitaar en cello de namen van de snaren C G D A en de tonen op de verschillende snaren en vakjes aangegeven.

31. DE PLAATS VAN DE 1e, 3e, 5e en 7e TOON VOOR IEDERE TOONSOORT

In de beginstand wijst de pijl naar F. Zie verder par.17.

32. ALLE MAJ, MIN, M6, M7, 7, 9, 6, MAJ7, DIM, +, 7+, 9+ GREPEN ONMIDDELLIJK AFLEESBAAR IN ELKE POSITIE

De tenorbanjo- en de tenorgitaarsnaren C G D A verschillen onderling een quint; de vier laagste (meest linkse) snaren van de gewone gitaar in omgekeerde volgorde G D A E eveneens. Als we dus een gitaargreep, met weglating van de twee hoogste snaren, in spiegelbeeld bekijken, dan levert dat een banjogreep op, waar- bij de grondtoon van het accoord een kwart (G - C) hoger ligt. Zie verder par.18 eerste zeven regels.

OPEN GREPEN:

G Gm G7 A Am A7 B7 C Cm C7 D Dm D7

Em E7 F Fm F7 F#m G# G#7 A#7 D# D#7

Gbm Ab Ab7 Bb7 E E7

Zie tekst par.18 volgens op de open grepen.

GESLOTEN GREPEN:

Groep I: maj, min, sept

Groep II: maj, min, sept

Groep III: maj, min, sept

Groep IV: maj, min, sept

Groep V: sept

Overzicht van de plaats en de namen der gesloten grepen:

Groep I	:	G♭	G	A♭	A	B♭	B	C
Groep II	:	B♭	B	C	D♭	D	E♭	E
Groep III	:	D♭	D	E♭	E	F	G♭	G
Groep IV	:	A♭	A	B♭	B	C	D♭	D
Groep V	:	E7	F7	G♭7	G7	A♭7	A7	B♭7
vakjes	:	1	2	3	4	5	6	7
positietekens:	:		o		o		o	

De m6, m7, 9, 6, maj7, -, +, 7+ en 9+ grepen zijn eenvoudig in het schuifstelsel te vinden.

33. DE PLAATS VAN TONEN OP HET PIANOKLAVIER EN IN MUZIEKSCHRIFT ONMIDDELLIJK OP ALLE SNAREN EN VAKJES AF TE LEZEN, VOORAL VOOR ACCOORDEN- EN SINGLESTRINGSOLO'S EN UITGELEIDING

We stemmen de snaren achtereenvolgens van laag naar hoog. Op het 7e vakje van de C-snaar vinden we G = IIIe snaar (los)

" " 7e " " " G " " " D = IIe " "

" " 7e " " " D " " " A = Ie " "

De muziek wordt in de vioolsleutel geschreven maar klinkt op banjo een octaaf lager.

BANJO

Zie verder het in par.19 tussen x) aangegeven gedeelte.

33.1 Accoordensolo: Liebestraum Fr.Liszt Eng.Wals Zie par.12.3

C E7 A7 D7 G7 C

33.2 Uitgebreide (zware) begeleiding. Zie par.14.1 en 19.2

Oorspronkelijke accoorden: C7|x|F|x|D7|x|... Uitgebreide accoorden:

C G7 Eb- C7 F C7 Ab- F D7 A7 F- D7

Elk accoord duurt twee tellen. We slaan eerst de basnoot aan en op de daaropvolgende tel de overige tonen van de greep

DE MANDOLINE EN MANDOLINE-BANJO

34. DE PLAATS VAN DE TONEN OP DE VERSCHILLENDE SNAREN EN VAKJES

Links van "MANDOLIN" op het schuifstelsel zijn van de vier- (dubbel)snarige mandoline, de mandoline-banjo en de viool de namen van de snaren G D A E en de tonen op de verschillende snaren en vakjes aangegeven.

35. DE PLAATS VAN DE 1^e, 3^e, 5^e en 7^e TOON VOOR IEDERE TOONSOORT

In de beginstand wijst de VOET van de pijl naar de C. Zie verder par. 17.

36. ALLE MAJ, MIN, M6, M7, 7, 9, 6, MAJ7, DIM, +, 7+, 9+ GREPEN ONMIDDELLIJK AFLEESBAAR IN ELKE POSITIE

Hoewel de mandoline en de mandoline-banjo hoofdzakelijk melodie-instrumenten zijn is het heel goed mogelijk er door middel van grepen op te begeleiden. Zie par.18 eerste 7 regels.

De snaren van de mandoline G D A E zijn elk een kwart lager gestemd dan de tenor-banjo C G D A. De grepen zijn voor beide instrumenten dezelfde, maar de grondtoon ligt voor mandoline een kwart lager, in het schuifstelsel door de VOET van de pijl aangegeven. Van het overzicht voor tenor-banjo worden nu de namen voor mandoline: OPEN GREPEN:

D	Dm	D7	E	Em	E7	F#7	G	Gm	G7	A	Am	A7
	Bm	B7	C	Cm	C7	Dbm	Eb	Eb7	F7	Bb	Bb7	

Zie tekst par.18 na de open grepen.

GESLOTEN GREPEN:

Overzicht van de plaats en de namen van de vijf groepen gesloten grepen voor mandoline en mandoline-banjo:

Groep I	:	D \flat	D	E \flat	E	F	G \flat	G		De m6, m7, 9,
Groep II	:	F	G \flat	G	A \flat	A	B \flat	B		maj7, -, + en
Groep III	:	A \flat	A	B \flat	B	C	D \flat	D		9+ grepen zijn
Groep IV	:	E \flat	E	F	G \flat	G	A \flat	A		eenvoudig in
Groep V	:	B7	C7	D \flat 7	D7	E \flat 7	E7	F7		het schuif-
Vakjes	:	1	2	3	4	5	6	7		stelsel te
Positietekens:	:			o		o		o		vinden.

37. DE PLAATS VAN TONEN OP HET PIANOKLAVIER EN IN MUZIEKSCHRIFT ONMIDDELLIJK OP ALLE SNAREN EN VAKJES AF TE LEZEN

We stemmen de snaren achtereenvolgens van laag naar hoog. Op het 7^e vakje van de G-snaar vinden we D = IIIe snaar (los)

"	"	7 ^e	"	"	"	D	"	"	"	A = II ^e	"	"
"	"	7 ^e	"	"	"	A	"	"	"	E = I ^e	"	"

Zie verder het gedeelte tussen x) van par.19. De accoordenso- lo van par.33.1 met de tonen en accoorden van par. 19.1 geldt hier eveneens.

38. DE VOOR ZANG GEBRUIKELIJKE NAMEN VOOR DE TONEN

B.v. do = C, re = D, mi = E, fa = F, sol = G, la = A, si = B.

39. DE DIMACCOORDEN(-)

B.v. Fdim = F-A \flat -B-D = A \flat dim = A \flat -B-D-F = Bdim = B-D-F-A \flat = etc.

40. DE PLUSACCOORDEN(+)

B.v. F+ = F-A-C# = A+ = A-C#-F = C#+ = C#-F-A